

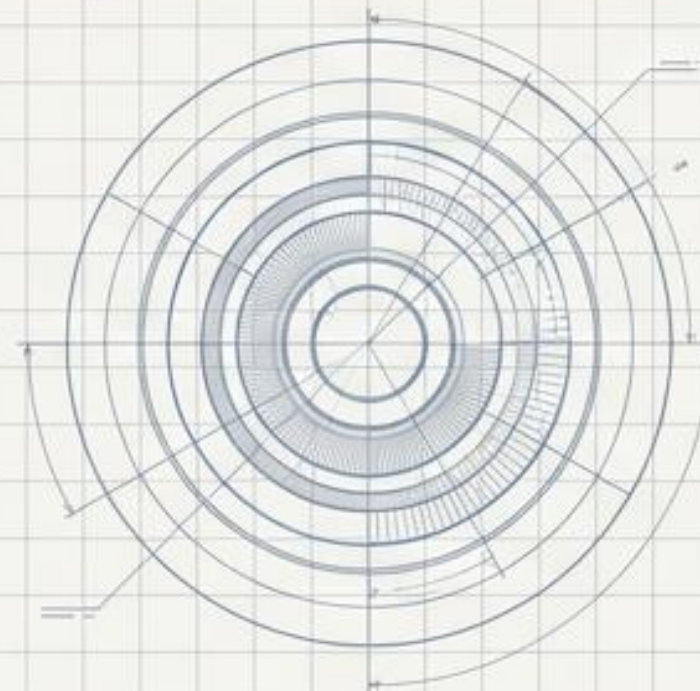
COORD: 47.6062° N // T-MINUS: 2100

STATUS SISTEMA: ZAZNANE
KRITIČNE RANLJIVOSTI

VER. 1.0.4 // DATE: 2024-10-26

Analiza sistemskega tveganja: 17 vektorjev globalnega zloma

Diagnostika Lancet komisije za
sistemske inženirje in tehnologe.

REF: SYS-RPT-2024-X17 // UNIT: GLOBAL

SEC: LVL 5 // AUTH: LANCET COMMISSION

Taksonomija sistemskih groženj

Lancet komisija identificira 17 medsebojno povezanih katastrofalnih groženj, ki ogrožajo globalno stabilnost v 21. stoletju.

STATUS: KRITIČEN
INTEGRACIJA: VISOKA
ČASOVNI OKVIR: 2025-2050
SISTENSKA ANALIZA: V TEKU

STATUS: KRITIČEN
INTEGRACIJA: VISOKA
ČASOVNI OKVIR: 2025-2050
SISTENSKA ANALIZA: V TEKU

STATUS: KRITIČEN
INTEGRACIJA: VISOKA
ČASOVNI OKVIR: 2025-2050
SISTENSKA ANALIZA: V TEKU

Kategorija 1: Zdravje in Vedenje

- Debelost
- Visok krvni tlak
- Kajenje
- Duševno zdravje

Kategorija 2: Okoljska degradacija

- Podnebne spremembe
- Ekološki zlom

GLOBALNA STABILNOST

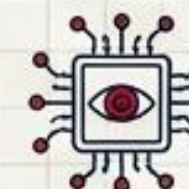
Kategorija 3: Ekonomski pretresi

- Ekonomske razmere
- Neenakost

Kategorija 4: Tehnologija in Konflikt

- Zlonamerna umetna inteligenca (AI)
- Nuklearni konflikt

⚠ OPOZORILO: Brez posredovanja trenutni trendi vodijo v izgubo več deset milijard let zdravega delovanja sistema.

Kvantifikacija degradacije: Metrika DALY

**- VEČ DESET
MILIJARD LET**

PROJEKCIJA KUMULATIVNE IZGUBE (DO KONCA 21. STOLETJA)

VIR PODATKOV: The Lancet Commission Report // OBSEG: 17 VZAJEMNO POVEZANIH VEKTORJEV

Kaj meri?

Izgubljena leta zdravega življenja (Disability-Adjusted Life Years - DALY).

Inženirski prevod:

Metrika meri "Izgubo sistemske učinkovitosti" učinkovitosti" celotne globalne populacije zaradi bolezni, invalidnosti ali prezgodnje umrljivosti (System Efficiency Loss).

Analiza načinov odpovedi sistema (Failure Modes)

Kronična degradacija

Sistemska učinkovitost skozi čas

Mehanizem:	Postopno poslabšanje sistemske učinkovitosti skozi čas.	
Primeri:	Debelost, podnebne spremembe, ekonomski šoki.	
Značilnost:	Visoka predvidljivost, bogati empirični podatki.	

Nenadna sistemska terminacija (Extinction)

Sistemiški zlom

Mehanizem:	Popoln zlom in zaustavitev sistema (tveganje izumrtja).	
Identificirana vektorja:	Nuklearni konflikt in Zlonamerna umetna inteligenca (AI).	
Značilnost:	Asimetričen vpliv, teoretično modeliranje, nizka predvidljivost.	

Vektor tehnologije: Zlonamerna umetna inteligenca

Projekcija izgube (do 2100):

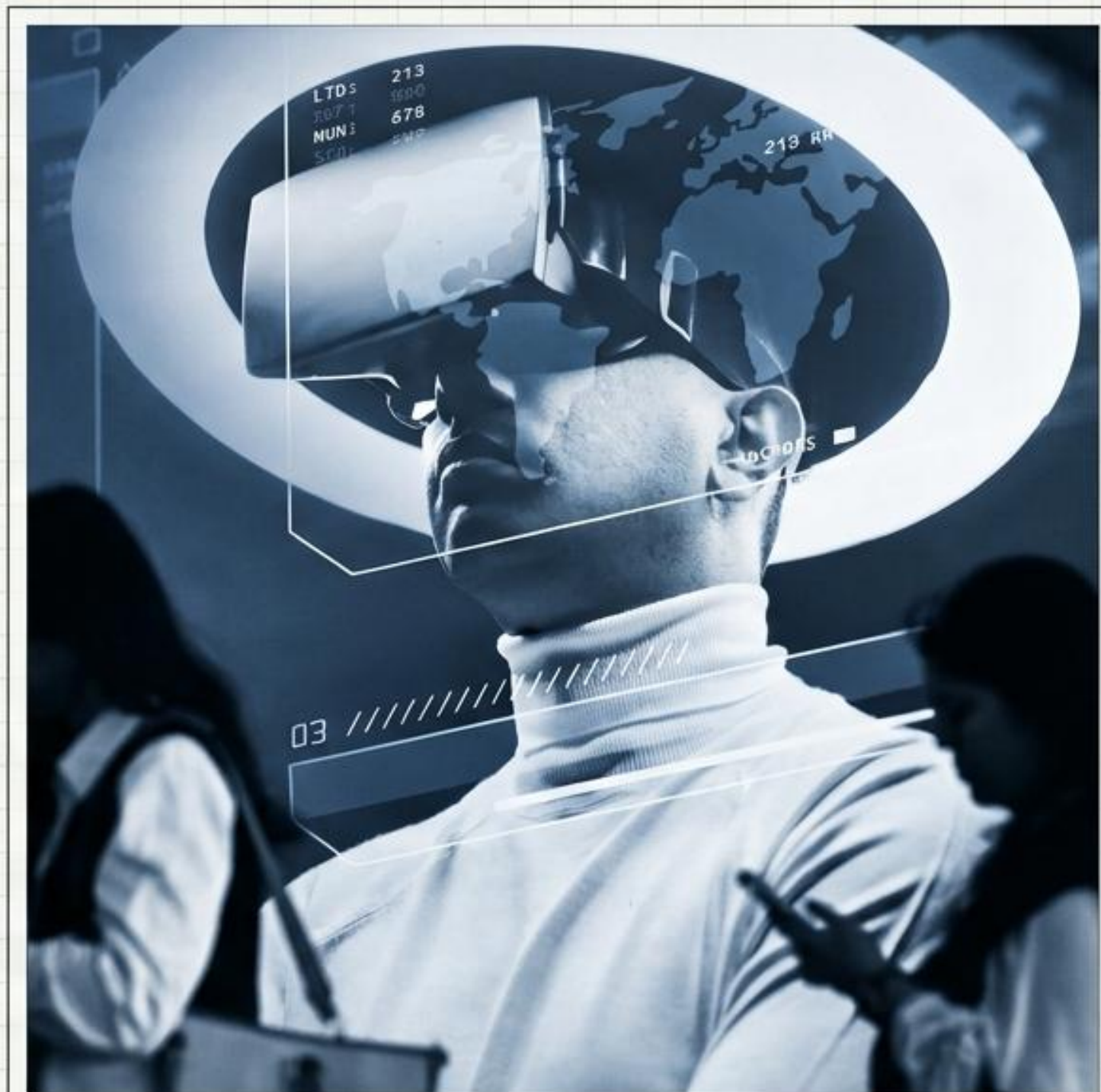
~10,4 milijarde let zdravega življenja (ekvivalent tveganjem naravnih pandemij in debelosti).

Opozorilo industrije:

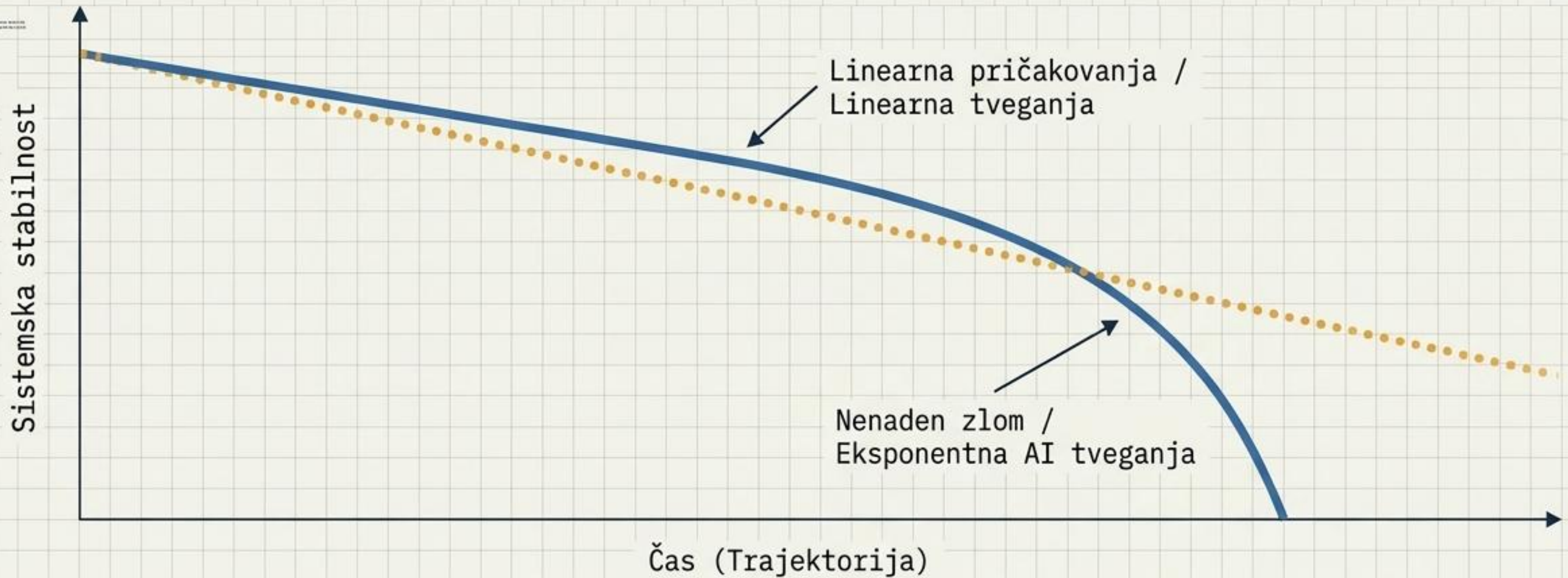
Modeliranje podjetja Anthropic pred nedavno javno ponudbo (IPO) potrjuje, da lahko modeli predstavljajo "katastrofalno ali eksistencialno tveganje za človeštvo." Strokovnjaki opozarjajo na možnost izumrtja vrste znotraj enega desetletja.

Stanje podatkov:

Široka divergenca med napovedovalci. Ocene so strogo teoretične*, saj še ni prišlo do dogodka globalne razsežnosti.

Dinamika disruptivnih šokov

"Pojav močnih sistemov umetne inteligence je primer, kako hitro se lahko predpostavke o stabilnosti prevrnejo."
– The Lancet Commission

Diagnostična matrika: Teoretični vs. Empirični modeli tveganja

Dimenzija tveganja	Zlonamerna umetna inteligenca (AI)	Debelost (Obesity)
Podatkovni vir	Teoretične ocene, široka divergenca napovedi 	Empirični podatki, zgodovinski trendi
Magnituda / Projekcija	~10,4 milijarde izgubljenih let do 2100 	60 % odraslih in 33 % otrok do leta 2050
Trajektorija	Nenadna prevrnitev stabilnosti (Non-linear) 	Postopno, dokumentirano naraščanje (Linear)
Primarni gonilnik	Tehnološki preskok / Zlonamernost 	Obnašanje (kalorije, zmanjšana aktivnost)

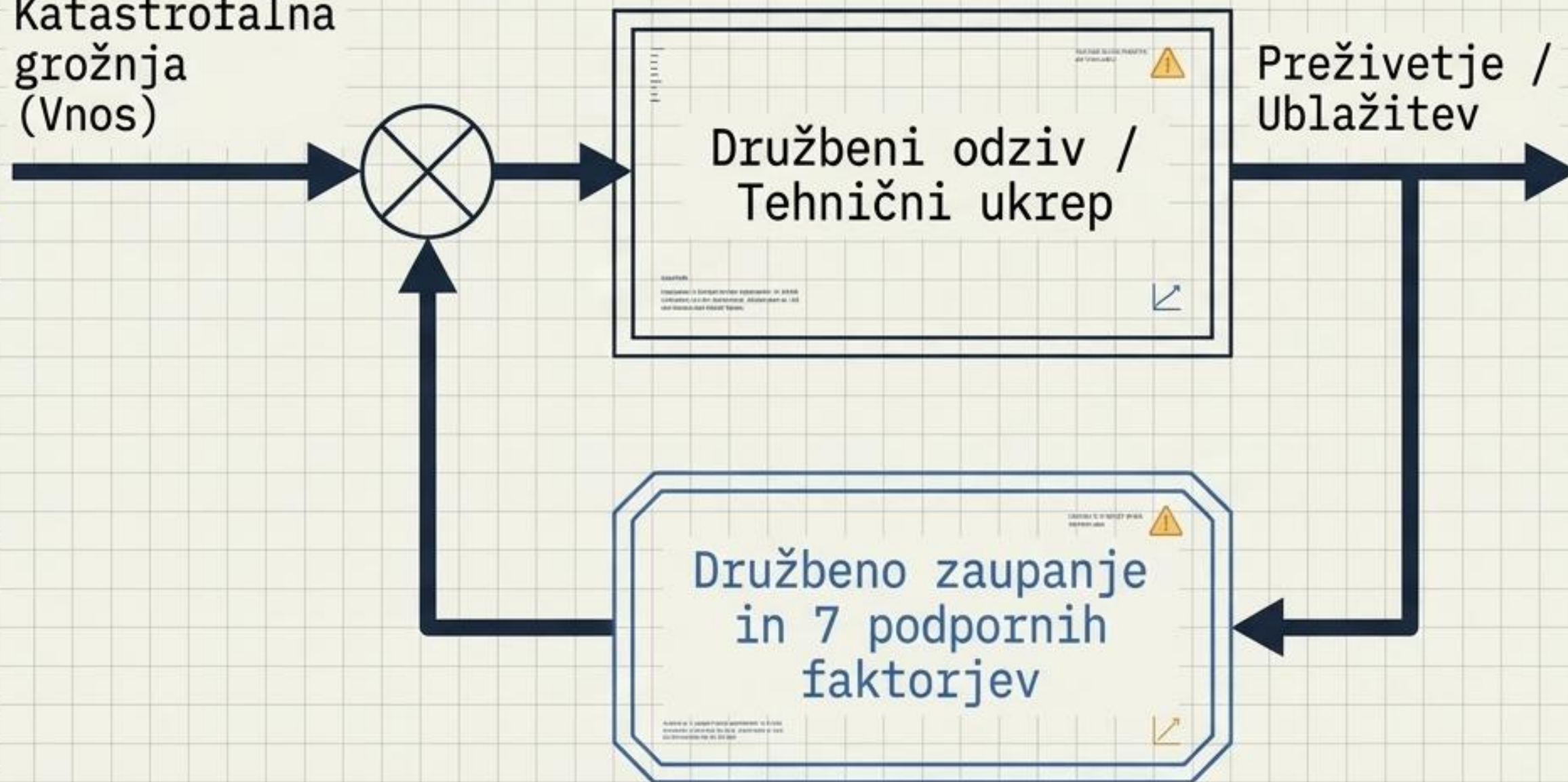
Paradoks ublažitve tveganj (The Mitigation Paradox)

Javnost in zdravstvo sta polna primerov, kjer so bile grožnje znane in zaščitni načrti vzpostavljeni, vendar je učinkovito ukrepanje spodletelo. Rešitev ni zgolj tehnična.

Zaupanje kot primarni sistemski stabilizator

Katastrofalna
grožnja
(Vnos)

Zaupanje je stabilizacijska sila, ki družbam omogoča predvidevanje, ublažitev in prilagajanje.

Nezadaupanje eksponentno poveča potencialno škodo, kar onemogoči inženirske rešitve.

Sistemska sinteza

Doseganje pomembnega napredka pri preprečevanju 17 groženj ne zahteva zgolj tehničnih rešitev, temveč trdne družbene in institucionalne temelje, ki spodbujajo sodelovanje in odgovornost.

Sistemska arhitektura prihodnosti

"Najbolj presenetljiva ugotovitev ni le obseg teh groženj, temveč dejstvo, da ima človeštvo še vedno moč ukrepati." – Dr. Christopher Murray

- Odločitve inženirjev in voditeljev danes bodo oblikovale stabilnost sistema za naslednjo generacijo.
- Prihodnost ni neizogibna.
- Odlašanje z ukrepi zgolj prenaša in eksponentno povečuje stroške systemskega popravila v prihodnost.